

1-1-1972

งานวิจัย: การศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง

อุเทน ษ์ไชย

สมหวัง ษิธิยานุวัฒน์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

ษ์ไชย, อุเทน and ษิธิยานุวัฒน์, สมหวัง (1972) "งานวิจัย: การศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง," *Journal of Education Studies*: Vol. 2: Iss. 3, Article 11.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.2.3.9

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol2/iss3/11>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

งานวิจัย

การศึกษาทัศนคติของ

นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง*

อุเทน บัญญา
สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมี
ความมุ่งหมายเฉพาะ ๒ ประการคือ

- เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตที่เรียนทางรัฐศาสตร์โดยตรง นิสิต
ที่เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์บ้าง และนิสิตที่ไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์เลย และเปรียบเทียบ
ทัศนคติต่อการเมืองระหว่างนิสิตชั้นปีที่ ๑ และ ๔ นิสิตชายและนิสิตหญิง
- เพื่อวัดระดับทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวัดทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนมาก แต่ก็ได้อิทธิพลจากจิตวิทยาและนักการศึกษา

* สรุปรจากวิทยานิพนธ์ซึ่งได้รับอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๓ โดยมีศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อชาอรัง เป็นผู้ควบคุมการวิจัย และนายอุเทน บัญญา เป็นผู้วิจัย

ได้พยายามศึกษาวิจัย และให้ความหมายไว้คล้ายคลึงกันพอสรุปได้ว่า ทักษะคติ เป็น ความพร้อมที่จะแสดงออกในทางสนับสนุนหรือต่อต้านต่อบุคคล สถานการณ์ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เทอร์สโตน (Thurstone)^๑ เชื่อว่าจะวัดทักษะคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยตรงไม่ได้ จะต้องวัดจากการแสดงออกของทักษะคติในรูปความคิดเห็น ภาษาพูดหรือพฤติกรรมที่แสดงออกจริง ๆ เทอร์สโตนได้สร้างแบบวัดทักษะคติขึ้นซึ่งเป็นแบบวัดทักษะคติที่มีชื่อเสียงมาก แต่มีวิธีการที่ซับซ้อนและมีจุดอ่อนเกี่ยวกับทักษะคติของผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินข้อความด้วย ต่อมาลิเกิร์ต (Likert)^๒ จึงได้สร้างแบบวัดทักษะคติขึ้นใหม่ ถือว่าข้อความในแต่ละข้อมีน้ำหนักเท่ากันและผลรวมของคะแนนในแบบวัดทักษะคติต่อสิ่งนั้นของผู้ตอบ ลิเกิร์ต เชื่อว่าผู้ที่มีทักษะคติที่ดีต่อสิ่งนั้น โอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนย่อมมีมาก และโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านก็มีน้อย ในทำนองเดียวกัน ผู้ที่มีทักษะคติไม่ดีต่อสิ่งนั้นย่อมมีโอกาสดังกล่าวตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนก็มีน้อย และโอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านย่อมมีมาก ถึงอย่างไรก็ตาม เทอร์สโตน ให้ข้อคิดว่าแม้จะเป็นแบบวัดทักษะคติแบบใด ข้อความในแบบวัดทักษะคติต้องไม่เป็นข้อความเกี่ยวกับความจริงหรือความรู้เพราะคำตอบที่เห็นด้วยหรือต่อต้านข้อความเหล่านั้นไม่ได้เปิดเผยให้ทราบถึงทักษะคติของผู้ตอบแต่อย่างใด ผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่าทักษะคติต่อการเมืองมีลักษณะพิเศษเฉพาะสามารถวัดด้วยวิธีอุปมาจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง ความรู้สึกว่าการเมืองสำคัญ ความนิยมชมชอบนักการเมือง ความสนใจต่อการเมือง และการแสดงออกหรือมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยจึงกำหนดทฤษฎีเฉพาะเพื่อใช้เป็นหลักในการสร้างแบบวัดทฤษฎีต่อการเมืองที่ยังไม่มีผู้ใดสร้างมาก่อน ๕ ทฤษฎี^๓ คือ

^๑ L.L. Thurstone. "Attitude Can Be Measured." *Reading in Attitude Theory and Measurement*, (New York ; John Wiley and Sons Inc. 1967), p. 77.

^๒ Pual F. Second and Carl W. Backman, *Social Psychology*, (New York ; McGram-Hill Book Co. , Inc. , 1964), p. 103.

^๓ อุเทน บัญญา. "การศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง (A Study of Chulalongkorn University Students' Attitude Towards Politics)" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓ น. ๑๒. (อัดสำเนา)

๑. นิสิตที่มีความคิดเห็นที่ดีต่อทางการเมืองโดยทั่วไปจะเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง และนิสิตที่มีความคิดเห็นไม่ดีต่อการเมืองโดยทั่วไป จะเป็นผู้มีทัศนคติไม่ดีต่อการเมือง
๒. นิสิตที่มีความรู้สึกว่าการเมืองสำคัญจะเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง และนิสิตที่มีความรู้สึกว่าการเมืองไม่สำคัญจะเป็นผู้มีทัศนคติไม่ดีต่อการเมือง
๓. นิสิตที่มีความนิยมชมชอบนักการเมืองจะเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง และนิสิตที่ไม่มีความนิยมชมชอบนักการเมืองจะเป็นผู้มีทัศนคติไม่ดีต่อการเมือง
๔. นิสิตที่มีความสนใจต่อการเมือง จะเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองและนิสิตที่ไม่มีความสนใจต่อการเมืองจะเป็นผู้มีทัศนคติไม่ดีต่อการเมือง
๕. นิสิตที่ได้แสดงออกหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองจะเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง และนิสิตที่ไม่ได้แสดงออกหรือไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองจะเป็นผู้มีทัศนคติไม่ดีต่อการเมือง

แบบวัดทัศนคติต่อการเมือง ของอุเทน ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทั้ง ๕ จำนวนทั้งสิ้น ๔๘ ข้อความ ทุกข้อความผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านรัฐศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์และด้านครุศาสตร์ ไม่ต่ำกว่า ๓ ใน ๔ ท่าน ตัดสินว่าเป็นข้อความที่ใช้วัดทัศนคติต่อการเมืองได้ และมีสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ ๐.๘๘ จึงนับว่าเป็นแบบวัดทัศนคติต่อการเมืองที่มีความแม่นยำ และความเชื่อถือได้สูงอย่างพอเพียง ผู้วิจัยจึงนำไปวัดทัศนคติต่อการเมืองของนิสิต ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง นิสิตคณะรัฐศาสตร์ กลุ่มที่สอง นิสิตคณะครุศาสตร์ และนิสิตแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ และกลุ่มที่สาม ได้แก่ นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ และนิสิตคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี รวมทั้งสิ้น ๑๓๐๑ คน ผู้วิจัยได้สุ่มอีกครั้งหนึ่งตามกลุ่ม ชั้น และเพศ ให้มีนิสิตเฉลี่ยละ ๓๐ คน รวม ๗๒๐ คน รวบรวมข้อมูลที่ได้ตรวจให้คะแนนโดยถือหลักว่า ถ้านิสิตตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนก็แสดงว่ามีทัศนคติที่ดีต่อการเมืองให้ 1 คะแนน แต่ถ้านิสิตตอบไม่เห็นด้วยกับข้อความประเภทสนับสนุนให้ ๐ คะแนน ส่วนข้อความที่คัดค้าน นิสิตจะต้องตอบว่าไม่

เห็นด้วยจึงจะแสดงว่าทัศนคติที่ดีต่อการเมือง ถ้าผู้ตอบไม่เห็นด้วยให้ ๑ คะแนน แต่ ถ้าตอบว่าเห็นด้วยให้ ๐ คะแนน คะแนนเต็มจึงเป็น ๔๘ คะแนน รวบรวมคะแนน ทัศนคติของแต่ละคนเพื่อคำนวณหามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมัชฌิม เลขคณิตระหว่างนิสิตทั้งสามกลุ่ม นิสิตชั้นต่าง ๆ และระหว่างนิสิตชายและหญิง โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบส่วนตัวประกอบ (3 x 4 x 2 Factorial Design)^๑ ซึ่ง คำนวณด้วยเครื่องไอบีเอ็ม (I B M 1620)

ทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง

ผู้วิจัยได้ค้นพบว่านิสิตคณะรัฐศาสตร์ นิสิตคณะครุศาสตร์และแผนกอิสระสื่อสารมวลชน และการประชาสัมพันธ์ที่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์บ้าง มีทัศนคติต่อการเมืองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นิสิตคณะรัฐศาสตร์ซึ่งได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์โดยตรง นิสิตคณะครุศาสตร์และแผนกอิสระสื่อสารมวลชนและการประชาสัมพันธ์ มีระดับ ทัศนคติต่อการเมืองอยู่ตั้งแต่ ๖๐.๓๔% ถึง ๖๔.๘๐% และ ๖๓.๖๖% ถึง ๖๘.๒๕% ตาม ลำดับ และนิสิตทั้งสองกลุ่มนี้มีทัศนคติต่อการเมืองดีกว่านิสิตคณะอื่น คือนิสิตคณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ และนิสิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ซึ่งไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์เลยอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับความเชื่อมั่น ๙๙% ซึ่งนิสิตคณะอื่นที่ไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์เลยมีระดับ ทัศนคติต่อการเมืองตั้งแต่ ๕๖.๘๔% ถึง ๖๑.๐๖% โดยส่วนรวมนิสิตจุฬาลงกรณ์มหา- วิทยาลัยมีระดับทัศนคติต่อการเมืองตั้งแต่ ๖๒.๖๐% ถึง ๖๕.๒๓% ซึ่งอาจสรุปได้ว่า การที่นิสิตได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์บ้าง น่าจะเป็นส่วนที่จะทำให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อ การเมืองได้ ถ้าพิจารณาทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนก ตามชั้นเรียน และเพศปรากฏว่านิสิตชั้นปีที่ ๑ และนิสิตชั้นปีที่ ๔ มีทัศนคติต่อการเมือง

^๑Allen L. Edwards. *Experimental Design in Psychological Research.*, (New York ; Holt, Rinehart and Winston, Inc.), 1968, pp. 201-10.

ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อาจเป็นเพราะว่านิสิตชั้นปีที่ ๔ บางแผนกไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์อีกเลย หลังจากแยกแผนกเมื่อจบชั้นปีที่ ๑ แล้ว และนิสิตชั้นปีที่ ๑, ๓ และ ๔ มีทัศนคติต่อการเมืองดีกว่านิสิตชั้นปีที่ ๒ อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจเป็นเพราะนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยึดมั่นถือนั่นกับคำขวัญทั้งห้า คือ อาวุโส ระเบียบ ประเพณี สามัคคี และน้ำใจ มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วเรื่องอาวุโสมีอิทธิพลต่อนิสิตชั้นปีที่ ๑ มาก เพราะต้องปฏิบัติตามรุ่นพี่ที่ๆ ที่ไม่เต็มใจก็ตาม พอเลื่อนชั้นเป็นนิสิตชั้นปีที่ ๒ จึงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรงเพื่อเป็นการทดแทนที่ถูกควบคุมเมื่ออยู่ชั้นปีที่ ๑ พอเป็นนิสิตชั้นปีที่ ๓ และ ๔ ก็มีความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคมเพิ่มขึ้น ส่วนการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองระหว่างนิสิตชายและนิสิตหญิง ปรากฏว่านิสิตชายมีทัศนคติต่อการเมืองดีกว่านิสิตหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙% ซึ่งอาจเป็นเพราะอิทธิพลของสังคมไทยดั้งเดิมที่กำหนดบทบาทและยกย่องผู้ชายให้เป็นผู้นำย่อมจะสนใจการปกครองหรือการเมืองมากกว่าผู้หญิง อีกทั้งตัวอย่างนักปกครอง นักการเมืองปัจจุบันล้วนแล้วแต่เป็นผู้ชายเกือบทั้งสิ้น

นอกจากนี้ยังได้มีข้อค้นพบเบ็ดเตล็ดว่ามีปฏิกริยาร่วมระหว่างกลุ่มและชั้น ซึ่งหมายความว่าทัศนคติต่อการเมืองระหว่างนิสิตทั้งสามกลุ่มในแต่ละระดับชั้นมีลักษณะแตกต่างกัน โดยที่การเปลี่ยนแปลงของคะแนนทัศนคติโดยเฉลี่ยในกลุ่มที่ ๑ และนิสิตกลุ่มที่ ๓ ในแต่ละชั้นเรียนเป็นไปในทำนองเดียวกัน แต่กลุ่มที่ ๒ กลับมีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างออกไปและมีปฏิกริยาร่วมระหว่างกลุ่มกับเพศ หมายความว่า ความแตกต่างของทัศนคติต่อการเมืองระหว่างนิสิตหญิงและชายในแต่ละกลุ่มมีลักษณะแตกต่างกัน โดยที่การเปลี่ยนแปลงของทัศนคติโดยเฉลี่ยของนิสิตชายและนิสิตหญิงในแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาทั้ง ๓ ตัวการ คือ กลุ่ม เพศ และระดับชั้น ปรากฏว่ามีปฏิกริยาร่วมอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน แสดงว่าปฏิกริยาร่วมระหว่างชั้นกับเพศจะมีผลแตกต่างกันในนิสิตแต่ละกลุ่มกล่าวคือจะมีผลในนิสิตคณะอื่นที่ไม่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์เลยมากกว่า

นิสิตคณะรัฐศาสตร์ ซึ่งเรียนวิชาทางรัฐศาสตร์โดยตรง และนิสิตคณะอื่นที่ได้เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์บ้าง

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรศึกษาสาเหตุที่นิสิตคณะอื่นที่เรียนวิชาทางรัฐศาสตร์มาบ้าง มีทัศนคติต่อการเมืองดีกว่านิสิตคณะอื่นที่ไม่ได้เรียนเลยอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙% ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าอาจมีสาเหตุมาจากนิสิตมีทัศนคติต่อการเมืองแตกต่างกันอยู่ก่อนแล้ว การเรียนวิชาทางรัฐศาสตร์หรืออิทธิพลของตัวแปรอื่น เช่น ระดับสติปัญญา อายุ เป็นต้น
๒. การวัดทัศนคติต่อสิ่งใดก็ตามเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและไม่สามารถวัดโดยตรงได้ ควรใช้วิธีการวัดทัศนคติต่อการเมืองหลาย ๆ วิธี เช่น ใช้แบบวัดทัศนคติต่อการเมือง การสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกต่อการเมือง เป็นต้น เพื่อให้วัดทัศนคติต่อการเมืองได้ถูกต้องและแม่นยำยิ่งขึ้น
๓. ควรจะได้ศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อการเมืองของนิสิตนักศึกษาโดยติดตามเป็นระยะตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา
๔. ผู้สนใจควรจะได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเมืองของนิสิต นักศึกษาในทุกสถาบันระดับอุดมศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หนังสืออ้างอิง

อุเทน บัญญา. “การศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อการเมือง (A Study of Chulalongkorn University Students' Attitude Towards Politics).” วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓. (อัสสำเนา).

Edwards, Allen L., *Experimental Design in Psychological Research*, 3rd ed. , New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc. , 1968.

Good Carter V. , *Dictionary of Education*, prepared under the Anspices of phi Delta Kappa, 2nd ed. , New York : McGraw—Hill Book Co. , Inc. , 1959.

Hilgard, Ernest R. , *Introduction to Psychology*, 2nd ed. , New York : Harcourt Brace and World, Inc. , 1962

Second, Paul F. and Carl W. Backman, *Social Psychology*. New York : McGraw—Hill Book Co. , Inc. , 1964.

Thurstone, L.L. , “*Attitude Can Be Measured* “ Reading in Attitude Theory and Measurement, edited by Martin Fishbein, New York : John Wiley and Sons, Inc. , 1967.
